

MUIDERSLOT

Eigenwijs sinds 1285

Rijksmuseum Muiderslot 2020 - 2024

Stoer en eigenwijs. Dát is het Muiderslot. Het oudste en best bewaarde kasteel van Nederland. Vlakbij Amsterdam en al ruim 700 jaar oud. Een magische plek, midden in het groen en aan het water. Waar staat het Muiderslot anno 2020 voor en wat is de ambitie voor de toekomst? Dat lees je in dit document. De ambitie in een notendop: impact hebben en verbinden.

Koers

Sinds 1878 is het Muiderslot een rijksmuseum. De opdracht is om kasteel, collectie en tuinen te beheren, behouden en open te stellen voor publiek. Het Muiderslot is een levendige plek waar veel te doen, ontdekken en genieten is voor een breed publiek uit binnen- en buitenland. Maar.... wij willen meer! Wij zijn er trots op dat we een rijksmuseum zijn: van iedereen voor iedereen. Dit betekent dat wij voor nog meer verschillende mensen iets te bieden hebben én samen met veel verschillende mensen ontwikkelen. Het betekent ook buiten de gebaande paden getreden.

Waarom is dat nodig?

Dat is nodig om de maatschappelijke relevantie van deze unieke plek te laten groeien en van waarde te blijven in de toekomst. En omdat het Muiderslot betekenisvol is en wil blijven voor haar (potentiële) bezoekers: kasteel, tuinen én podium bieden bezoekers inspiratie, verwondering, reflectie, ontspanning en plezier. Het bekende publiek is van harte welkom en wij blijven hen graag bedienen. Daarnaast willen we een ander en nieuw publiek ontvangen en inspireren met ons kasteel en de buitenruimte.

Midden in de samenleving

Rijksmuseum Muiderslot wil als culturele instelling midden in de samenleving staan. Die plek midden in de samenleving bepaalt ons bestaansrecht. Als we te ver van de samenleving staan, dan zijn we niet in staat zijn kennis rond erfgoed levend te houden voor huidige en toekomstige generaties. Maar we weten ook dat die plek in het hart van de samenleving niet vanzelfsprekend is. We moeten ons blijven ontwikkelen en een oog hebben voor de veranderingen in de samenleving. De komende jaren gebeurt dat onder andere door in te zetten op kennisborging, kennisdeling en kennisoverdracht. Daarbij is een speerpunt dat verschil in inzicht en kennis een kracht is. Het gaat om verschillende soorten kennis: over

cultuur, de samenleving, leefbaarheid en duurzaamheid. Als culturele instelling hebben we bijvoorbeeld rond het kennisgebied Groen Erfgoed de mogelijkheden om bij te dragen aan een duurzamere samenleving. Door mensen, ontwikkelingen en inzichten te verbinden.

Missie

Het Muiderslot is het oudste en best bewaarde kasteel van Nederland. Een magische plek aan het water en middenin het groen waar veel te doen, ontdekken, genieten en beleven is.

Visie

Het Muiderslot is het stoerste rijksmuseum van Nederland. Op een eigen wijze, met een open blik en vanuit verschillende perspectieven verbinden wij een breed en divers publiek met kasteel, collectie, tuinen en podium. Wij staan open voor onverwachte ontmoetingen, samenwerkingen en invalshoeken.

Vier kernwaarden

De kernwaarden van waaruit wij vertrekken zijn: **stoer, eigenwijs, open en doen.**

Deze waarden vormen het DNA van alles wat we doen. Of het nu gaat over presentaties, evenementen, voorstellingen, concerten, catering of winkel: inhoudelijk én qua uitstraling/aankleding streven we naar deze kernwaarden. We varen onze koers met duurzame samenwerkingspartners van buiten de kasteelmuren die onze kernwaarden omarmen. Met hen werken we vraaggericht en in co-creatie. Samen geven we invulling aan het realiseren van de missie en visie.

1. Stoer

Stoer is de uitstraling van het gebouw. Het kasteel staat er al ruim 700 jaar, in weer en wind, in oorlog en vreedstijd. Stoer zegt ook iets over de medewerkers, vrijwilligers en samenwerkingspartners. En over de projecten die we doen en de keuzes die we maken. Stoer staat voor sterk en krachtig.

2. Eigenwijs

Eigenwijs staat voor de eigenheid van het slot. Het pure en op 'eigen wijze': onze eigen manier én die van anderen. 'Wijs' staat voor de kennis die iedereen heeft en deelt. De eigenzinnigheid van vroegere bewoners van het slot inspireert ons.

3. Open

Open is allereerst het kenmerk van het landschap om het Muiderslot heen, de plek aan het water. Open betekent ook toegankelijk en bereikbaar (of je nou in een rolstoel zit, een verstandelijke beperking hebt, geen auto rijdt of weinig budget hebt). En natuurlijk betekent het ook: open voor andere culturen, verhalen en perspectieven. Niet omdat dat de mode is, maar omdat wij intrinsiek geloven in de kracht van diversiteit. Van oudsher zijn bewoners van het Muiderslot internationaal en breed georiënteerd. In die meerstemmige geschiedenis passen bijvoorbeeld ook verhalen over onze koloniale geschiedenis. Zowel in het levende erfgoed (de kasteeltuinen) als in de collectie zijn sporen uit andere delen van de wereld terug te vinden. Door ook die verhalen te vertellen, kan het Muiderslot maatschappelijk bijdragen en iets teweegbrengen bij bezoekers. Ook vertellen we over gender en identiteit in het verleden en over de rol van vrouwen op het kasteel.

4. Doen

Doen illustreert dat we handelen in plaats van afwachten en praten. En dat we niet bang zijn om te proberen. Het open karakter en het 'gewoon doen' zit in het DNA, in het verleden van het Muiderslot. In de tijd van Floris V - de graag die het slot liet bouwen rond 1285 - was de maatschappij heel hiërarchisch. Floris behoorde tot de elite. Toch werkte hij - onconventioneel en eigenwijs - samen met de boerengemeenschap in de buurt.

Het open karakter en 'doen' geldt op een andere manier ook voor de latere bewoner van het slot, de dichter P.C. Hooft. Hij liet in de 17e eeuw de tuinen én de pruimenboomgaard achter het slot aanleggen. Ook nodigde hij - tegen de gewoonte in - vrouwelijke kunstenaars uit op het Muiderslot. Hij deed met de artistieke en intellectuele 'Muiderkring' wat nu netwerken of 'community building' heet.

Programma, publiek, personeel, partners én permanente kennisdeling

De vier kernwaarden worden toegepast op de vier P's: programmering, publiek, personeel en partners. De vier waarden staan niet los van elkaar, maar versterken en beïnvloeden elkaar juist om een toegankelijk museum te zijn. De vijfde P van Permanente kennisdeling raakt aan alle terreinen.

Programma en publiek

Het Muiderslot wil dat ook mensen die niet of niet vaak naar een kasteel of museum gaan, zich bij ons welkom voelen. Wij zijn en blijven in gesprek met hen, om er achter te komen wat hen bezighoudt en te vragen wanneer ze wél naar het Muiderslot zouden komen. Ook programmeren we graag voor een breed publiek, variërend van de Pride tot Sinterklaas.

Bezoekers zijn belangrijk voor een museum, ook voor het Muiderslot. Maar impact is minstens zo belangrijk. We willen mensen raken en bewust maken van de omgeving, de natuur en het unieke (groene) erfgoed. En we geloven in het actief betrekken van publiek bij het behouden, uitbreiden en uitdragen van kennis. Het uitdragen van kennis mag wat ons betreft speelser, zintuiglijker en vooral onverwachter en met wat humor. Leren en delen door te ERVAREN en te DOEN, dat is het uitgangspunt vanuit waar we vertrekken. Denk eens vanuit een ander perspectief, letterlijk en figuurlijk. Laat niet alleen kunsthistorici, historici en wetenschappers los in musea, kijk ook eens vanuit andere disciplines naar collecties en cultuur.

Een mooi voorbeeld is de rondleiding aan Syriërs die Arabische invloeden ontdekten in het Muiderslot en in de tuinen planten en kruiden herkenden uit hun moederland. Of de Somalische vrouwen die naar aanleiding van kookgerei in de slotkeuken vertelden over hun traditionele gerechten. Of de afvaardiging van de Indonesische ambassade die dieper inging op de herkomst van de getoonde specerijen. Op deze manieren maken we verbinding met andere bezoekers en tonen we onze maatschappelijke relevantie. Last but not least: cultuur is een veilige manier om een (soms moeilijk) gesprek op gang te brengen.

Personeel en partners

Het Muiderslot is als rijksmuseum van iedereen voor iedereen. Wij vinden het daarom belangrijk dat iedereen zich bij ons welkom voelt. Wij geloven in de kracht van het verschil. Talent is de basis, diversiteit de kracht. Het betekent op verschillende manieren naar zaken kijken en nieuwe manieren van (samen-)werken uitproberen.

Het Muiderslot werkt aan een meer diverse personele samenstelling. Zodat we diverse perspectieven in huis hebben en bezoekers zich herkennen in medewerkers. De komende jaren is dit een speerpunt in het personeelsbeleid: van praten naar doen! De vrijwilligers en de betaalde medewerkers vormen samen het Team Muiderslot. Er zijn anno 2019 ca. 120 vrijwilligers werkzaam op het Muiderslot. Zij zijn onmisbaar en belangrijke ambassadeurs met veel kennis en ervaring. Bovendien zijn zij van waarde voor het draagvlak van het Muiderslot in de (lokale) samenleving. Hun belangeloze inzet, toewijding en tomeloze energie koesteren wij.

Zoals eerder gezegd: de partners waarmee het Muiderslot duurzaam samenwerkt, moeten de nieuwe kernwaarden omarmen. Dat geldt voor partijen waarmee wij al jaren samenwerken en voor nieuwe partners. Ook zoeken we bewust contact met de omgeving van het Muiderslot, om elkaar over en weer te versterken. Denk aan plaatselijke ondernemers, theaterstudenten van het regionale opleidingscentrum en de plaatselijke basisschool die een moestuinproject heeft in de kasteeltuinen. De lokale betrokkenheid, participatie én het draagvlak voor het Muiderslot wordt hiermee vergroot.

Permanente kennisdeling

Een inclusieve werkcultuur draagt bij aan het verrijken van kennis, het verdiepen en (anders) interpreteren ervan. Het bewust bestrijden van uitsluiting draagt bij aan een inclusieve samenleving. We werken aan een omgeving waar verschillen worden herkend, gewaardeerd en benut. Ook op het gebied van hoe met kennis om te gaan en hoe dit uit te dragen zien wij hierin mogelijkheden. Dat betekent dat we verschillende expertisegebieden en kennis aan elkaar koppelen en elkaar uitdagen. Dat kan zowel intern, maar juist ook door de netwerken en contacten van samenwerkingspartners te koppelen aan die van het Muiderslot. Het gaat om het benutten van verschillende soorten van kennis en expertise.

Meer variëteit, verscheidenheid in de teams zorgt ervoor dat we rijkere kennis leveren en vergroot het aanpassingsvermogen en de innovatiekracht. Variëteit kan je echter alleen benutten als die er ook is. Daarin hebben we als Muiderslot nog te winnen. De komende jaren gaan we extra werk maken van het binnenhalen en -houden van mensen / groepen die nu nog te ondervertegenwoordigd zijn om ons werk goed te kunnen doen.

Geschiedenis, verleden, heden, toekomst

Al ruim 700 jaar staat het Muiderslot aan het water in Muiden. Het is een van de oudste én best bewaarde kastelen van Nederland. Het slot heeft een lange en roerige geschiedenis. Sinds 1878 is het een rijksmuseum. Tegenwoordig is het een plek waar bezoekers komen om het kasteel te bezoeken en te genieten van de tuinen en de omgeving tijdens een dagje uit. Of voor een feestelijk diner of een concert op een bijzondere locatie.

We willen het verleden en de verhalen van deze plek verbinden met het heden en de toekomst. Overall in en om het Muiderslot zijn haakjes om deze verbinding te maken. De kunst is om je niet op één verhaal of perspectief blind te staren. De rust op deze plek enerzijds en de levendigheid anderzijds maken van het Muiderslot bovendien een ideale plek voor ontmoetingen. Op allerlei manieren en voor verschillende mensen. Bijvoorbeeld voor vrijwilligers, maar ook voor schoolkinderen, statushouders, Vrienden of kunstenaars. En niet te vergeten voor theatermakers en muzikanten: het Muiderslot is immers het oudste podium van Nederland. Al in de 17e eeuw zijn er voorstellingen in de Ridderzaal, het hart van het kasteel.

Inclusief en toegankelijk Muiderslot

Het Muiderslot wil een toegankelijke plek zijn waar iedereen zich welkom voelt. Hoe we dat gaan doen? Op allerlei verschillende manieren, zowel voor publiek als in de interne organisatie. Voor publiek zal er altijd een inhoudelijke link naar het kasteel, de tuinen, het omringende water of de collectie zijn. Met slot, tuinen, water en podium zetten wij meer in op sfeer en zintuigelijke beleving. Alles wat wij doen wordt getoetst aan de vier kernwaarden en is passend bij de lijn van het verleden, heden, toekomst.

Speerpunten

- **Meerstemmige geschiedenis**
Verhalen rond kasteel, tuinen en collectie vertellen vanuit verschillende perspectieven. Historische verhalen kennen veel verschillende kanten. Vaak horen we nu maar één kant van het verhaal. Wij gaan meerdere kanten belichten en de beleving voor bezoekers verrijken. Zoals eerder gezegd bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan de rol van vrouwen op het kasteel, aan kastelen in andere culturen en aan de keerzijde van de Hollandse welvaart in de 17de eeuw. Ook de bijzondere flora en fauna in de kasteeltuinen bieden aanknopingspunten voor verhalen vanuit diverse perspectieven en culturen. Dat zelfde geldt voor thema's als koken, eten, macht, waterbeheer, muziek, theater en poëzie.
- **Diversiteit in evenementen**
Evenementen en (tijdelijke) presentaties zijn van gelijke waarde. Wij organiseren beiden, voor kinderen, maar zeker ook voor volwassenen. Wij behouden bijvoorbeeld de populaire riddergevechten, maar wij bieden ook rondleidingen en audiotours aan door de vaste opstelling over gender en identiteit in het kasteel. De podiumfunctie van het Muiderslot zal zeker ook inclusiever ingevuld gaan worden. Denk bijvoorbeeld aan wereldmuziek, gospelkoren, volksmuziek, rappers of een festival op het theaterbastion.
- **Jongeren structureel betrekken bij de programmering**
De jeugd krijgt bij ons een stem en wij gaan écht naar ze te luisteren. Zij zijn immers onze bezoekers van de toekomst. Hoe we dat doen? Bijvoorbeeld door een kinderraad of een kinderdirecteur aan te stellen. Of door een samenwerking aan te gaan met de internationale jongerencommissie Cultureel Erfgoed van UNESCO. Of door jong talent letterlijk het podium te bieden op het slot. En ook door jongeren structureel te betrekken bij het ontwikkelen van (interactieve) educatieve programma's.
- **Creatief denken en doen**
Een kasteel spreekt tot de verbeelding. Dat geldt voor jong en oud. Onze kracht: wij hebben een kasteel, tuinen, vestingwallen, een openlucht theater en een waterlab. Zowel binnen als buiten valt er veel te ontdekken en genieten. Jaarlijks bezoeken zo'n 20.000 leerlingen het Muiderslot in schoolverband. Voor hen zijn er op diverse niveaus interactieve lesprogramma's waar theater een onderdeel van uitmaakt: van basisonderwijs tot VMBO en WO. Uitgangspunt is leren door te ervaren en te doen. Ook voor volwassenen valt er veel te ontdekken en te leren. Niet alleen in het kasteel, maar ook buiten de kasteelmuren. Doen, beleven en het prikkelen van de zintuigen, vinden wij belangrijk.

- **Kasteel en tuinen toegankelijker maken voor bezoekers met een beperking**
Het Muiderslot is een rijksmonument dat ruim 700 jaar oud is. Het kasteel heeft vier torens en verschillende verdiepingen die met elkaar verbonden zijn via meer dan 300 traptreden. De ruimtes zijn dus niet gelijkvloers en daardoor niet of moeilijk toegankelijk voor minder validen. Ook de toiletten, het museumcafé en de museumwinkel zijn alleen bereikbaar via een trapje. Dat moet en kan anders! Los van hoognodige aanpassingen aan het gebouw zijn er diverse mogelijkheden om de toegankelijkheid te vergroten, zonder het gebouw geweld aan te doen. Zo gaan we bijvoorbeeld een informatieve rolstolroute door de tuinen uitzetten, prikkelarme rondleidingen aanbieden en moderne mediatechnieken inzetten. Voor blinden en slechtzienden zijn er eveneens vele mogelijkheden. Bijvoorbeeld rondleidingen waarin zij kasteel en tuinen kunnen voelen, proeven, ruiken en horen. Of tekstborden in een groot lettertype. Of blinde (school-)kinderen vertellen over de valkerij in de middeleeuwen en hen de kracht van levende roofvogels laten voelen en ervaren. Voor de uitwerking van deze plannen voeren we op verschillende manieren gesprekken met de doelgroep(en) zelf.
- **Duurzaamheid**
Duurzaamheid en leefbaarheid vinden we belangrijk. Wij dragen ons steentje bij op diverse terreinen en willen bewuste keuzes maken. Denk aan onderhoud en klimaatbeheer van gebouw en collectie, afvalscheiding en duurzame relaties met samenwerkingspartners. Ook de bereikbaarheid van het slot met het openbaar vervoer is een blijvend punt van aandacht. De gestaag groeiende stroom bezoekers vergroot de noodzaak hiertoe. Het Muiderslot is lid van de werkgroep 'duurzaamheid' van de VRM, vereniging van rijksmusea.

Tenslotte

We leven in een snel veranderende maatschappij. Hierbij hoort een wendbare en flexibele organisatie. Dat vraagt om een andere manier van werken en om een open blik die naar buiten gericht is. Het Muiderslot staat immers midden in de maatschappij. De stip op de horizon is een museum van iedereen voor iedereen. De weg daar naar toe zal er een zijn vol hobbels, kansen, verrassingen, mislukkingen, mooie vergezichten en resultaten. Wij verheugen ons op deze reis!

Muiden, januari 2020